

**Małopolskie Biuro Konsultingowo-Marketingowe
– ochrona środowiska s.c.**

**Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu Ochrony Środowiska
dla Gminy Zabierzów
na lata 2012 – 2015,
z perspektywą do roku 2019**

Zabierzów, styczeń 2013 r.

Spis treści

1. Cel i zakres prognozy	3
3. Powiązania Programu... z innymi dokumentami	5
4. Stan środowiska obszaru objętego programem	6
5. Problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji gminnego programu	10
6. Cele ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym i regionalnym z punktu widzenia ocenianego dokumentu	11
7. Zmiana stanu środowiska w przypadku braku realizacji programu oraz przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko wynikające z jego realizacji	12
8. Rozwiązania alternatywne.....	13
9. Metody wykorzystane przy sporządzaniu prognozy i programu.....	14
10. Przewidywane oddziaływanie na środowisko wynikające z realizacji programu	16
11. Przewidywana analiza skutków realizacji postanowień programu oraz częstotliwość jej przeprowadzania.....	18
12. Podsumowanie.....	23
13. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	24

1. Cel i zakres prognozy

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z zm.) nakłada obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla m.in. programów przyjmowanych przez organy administracji. W tym celu organ opracowujący projekt dokumentu sporządza prognozę oddziaływania na środowisko.

Prognoza oddziaływania na środowisko dla dokumentu o charakterze strategicznym, jakim jest Program Ochrony Środowiska dla Gminy Zabierzów na lata 2012-2015, z perspektywą do roku 2019, ma na celu optymalizację procesu planowania i rozwoju, poprzez dostarczenie na wczesnym etapie decyzyjnym informacji o wpływie na środowisko podejmowanych decyzji zawartych w przedmiotowym Programie...

Prognoza tego rodzaju określana mianem *strategicznej* różni się zasadniczo od ocen oddziaływania sporządzanych w przypadku realizacji konkretnych inwestycji. Ze względu na teoretycznie niemal nieograniczoną liczbę wariantów sporządzanego dokumentu, których selekcja opiera się w przeważającej części na przesłankach społecznych i gospodarczych w oparciu o przyjętą często wcześniej wizję i strategię rozwoju gminy. Dlatego też występuje zasadnicza trudność w określeniu „optymalności” proponowanych rozwiązań, celów, kierunków działań średniookresowych i krótkookresowych. Dbalność o środowisko jest obowiązkiem gminy (jednak nie jest jej podstawowym zadaniem) następuje w trakcie realizacji celów społecznych i gospodarczych. Ocenie w niniejszej prognozie podlegają oddziaływania wynikające z zapisów programu, a nie wizja polityki ekologicznej gminy poprzez niego wprowadzanej. Zgodnie z wymaganiami ustawy dla pozostałych dokumentów ustalających kierunki i ramy rozwoju (MPZP, Strategia rozwoju, Plan gospodarki odpadami itp.) sporządzane są odrębne prognozy oddziaływania na środowisko.

Niniejsza prognoza dotyczy zapisów programu ochrony środowiska na szczeblu gminnym, a więc dokumentu, który z założenia ma za zadanie określić zadania ograniczające negatywne skutki rozwoju i wspierające ochronę przyrody na jej terenie. Cel i działania uwzględnione w programie w większości nie powodują znaczących oddziaływań na środowisko i w związku z tym nie podlegają szczegółowej analizie w prognozie oddziaływania na środowisko.

Ze względu na specyfikę dokumentu objętego prognozą, skoncentrowano się w niej, zgodnie z wymaganiami art. 51. ustawy, na oczekiwanych efektach ekologicznych realizacji programu oraz przekształceniach środowiska w przypadku jego zaniechania.

Jedną z podstawowych przesłanek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko (w ramach oceny strategicznej) jest jej włączenie w proces doskonalenia ocenianego dokumentu. W tym ujęciu prognoza jest jednym z elementów wieloetapowej procedury zmierzającej do wypracowania akceptowanych przez wszystkie strony, optymalnych w danych warunkach merytoryczno-prawnych, rozwiązań strategicznych. Większość zagadnień prognostycznych była na bieżąco rozpatrywana w trakcie sporządzania poszczególnych rozdziałów roboczej wersji programu ochrony środowiska.

2. Zawartość i główne cele ocenianego dokumentu

Oceniany „*Program Ochrony Środowiska dla Gminy Zabierzów na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019*” (Program...) jest rozszerzeniem, przystosowaniem do wprowadzonych zmian prawa i zapisami Programu... przyjętego przez Radę Gminy w roku 2009 – Uchwała Nr XXXIV/299/09 z dnia 27.03.2009 r.

Ustawa Prawo ochrony środowiska w art. 17 nakłada na organy wykonawcze gmin obowiązek sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska, uwzględniając wymagania zapisane w art. 14 ustawy odnoszące się do polityki ekologicznej państwa. Zgodnie z powyższym polityka ekologiczna państwa, a za nią programy niższego szczebla, powinny na podstawie aktualnego stanu środowiska, określić:

- cele ekologiczne,
- priorytety ekologiczne,
- poziomy celów długoterminowych
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
- środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

Zakres gminnego programu ochrony środowiska ma odpowiadać zagadnieniom ujętym w Polityce Ekologicznej Państwa, z uwzględnieniem charakteru gminy, potrzeb i preferencji

społeczności lokalnej, celów zawartych w programach regionalnych oraz możliwości finansowych gminy. Szczególną uwagę Program poświęca zagadnieniom należącym do zadań własnych gminy z zakresu ochrony środowiska.

Opracowując Program... uwzględniono programy wyższego rzędu dotyczące polityki ekologicznej prowadzonej na terenie kraju i województwa małopolskiego – polityka ekologiczna państwa, województwa małopolskiego i powiatu krakowskiego.

Uwzględniono też zapisy strategii rozwoju Gminy Zabierzów oraz wieloletniej prognozy finansowej gminy.

Program... zawiera priorytety polityki ekologicznej gminy, które uwzględniają przede wszystkim zadania własne gminy z zakresu ochrony środowiska, oraz pozostałe kierunki działań, których realizację gmina prowadzić będzie na zasadzie ich inicjowania i współpracy z innymi organami administracji rządowej i samorządowej oraz podmiotami gospodarczymi.

W Programie... przedstawiono aktualny stan wszystkich niezbędnych elementów środowiska i m.in. na tej podstawie sprecyzowano cele i działania gminy w okresie realizacji Programu...

Program określa cele średniookresowe – do roku 2019 oraz szczegółowe kierunki działań w krótkookresowym terminie – lata 2012-2015 wraz ze wskaźnikami ich realizacji oraz szczegółowym harmonogramem określającym nakłady finansowe na wyspecyfikowane w nim działania. Przedstawiono też możliwości dostępnych, poza budżetem gminy, źródeł finansowania przedmiotowego Programu...

3. Powiązania Programu... z innymi dokumentami

Program ochrony środowiska powinien uwzględniać zapisy programów wyższego szczebla tzn. powiatowych i wojewódzkich oraz ogólne wskazówki wynikające z polityki ekologicznej państwa. Ze względu na trwające równoległe prace nad aktualizacją programu powiatowego, w Programie i niniejszej prognozie odnosi się do jego ostatniej obowiązującej wersji.

Program... w swojej zawartości uwzględnia wszystkie cele, kierunki działania i zadania określone w tych dokumentach.

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy programu, jako dokumentu o randze strategicznej, a nie poszczególnych zadań inwestycji i nieinwestycyjnych w nim ujętych. Dla każdej inwestycji mogącej powodować istotne zmiany w środowisku wykonywane są odpowiednie oceny oddziaływania na środowisko na podstawie odrębnych

przepisów. Dodatkowo prognozy sporządzane są dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (mpzp) i strategii rozwoju gminy.

4. Stan środowiska obszaru objętego programem

W omawianym Programie... przedstawiono stan środowiska, opierając się w głównej mierze na badaniach monitoringowych prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie województwa małopolskiego przez organy inspekcji ochrony środowiska – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie, których rezultaty publikowane są w corocznych raportach o stanie środowiska.

Stan środowiska został uwzględniony w każdym rozdziale tematycznym traktującym o danym elemencie środowiska, jako ...*stan wyjściowy*...

Na podstawie prowadzonych badań monitoringowych **wód powierzchniowych** przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie niestety należy stwierdzić, że stan wód rzeki Rudawy, płynących przez teren Gminy Zabierzów, jest zły.

Taki niekorzystny stan determinuje w punkcie Rudawa Nielepice stan ekologiczny – IV grupa słaby potencjał, powodowany III klasą elementów biologicznych, poza tym wody te posiadają zadawalające wskaźniki w innych klasyfikacjach – II grupa dla klasy elementów fizykochemicznych i substancji szczególnie szkodliwych, stan chemiczny tych wód jest dobry. W punkcie Rudawa-Kraków zły ogólny stan wód spowodowany jest niską klasą elementów fizykochemicznych (PSD – poniżej stanu dobrego) i w konsekwencji stan chemiczny tych wód jest poniżej wymaganego stanu dobrego (PSD) – klasyfikacja zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. Nr 257, poz. 1545).

Wody Rudawy w klasyfikacji – zaopatrzenie ludności w wodę do picia - należą do kategorii A3, czyli są to wody przydatne do spożycia po wysokosprawnym ich uzdatnieniu.

Ocena wód rzeki Rudawy pod względem wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych nie wypadła korzystnie. Wody te nie spełniają wymagań dla bytowania ryb zarówno karpiowatych, jak i łososiowatych.

Ocena eutrofizacji wód Rudawy nie wypada też zadawalająco. Wody te należy klasyfikować jako wody eutroficzne. Decydują o tym następujące wskaźniki: fitobentos, azot Kjeldahla, azot amonowy, fosforany.

Ocena stanu **wód podziemnych** Gminy Zabierzów dokonana przez WIOŚ w Krakowie w 2010 roku wypada zadawalająco. Stan chemiczny tych wód jest dobry o czym świadczą badane wskaźniki zawartości poszczególnych badanych substancji; zawartość żelaza 1-5 mg/l, manganu 0,01-0,05 mg/l, azotanów 15-20 mg/l, jonu amonowego 0,1-0,5 mg/l, chlorków 30-60 mg/l, siarczanów 40-60 mg/l, potasu 1-3 mg/l. Wody te posiadają przewodność w granicach 700-2500 $\mu\text{S}/\text{cm}$, przy czym dla jurajskiego zbiornika Krzeszowice-Pilica wartości te są wyższe ze względu na podwyższoną zawartość jonów wapnia (klasa IV) - klasyfikacja zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143, poz. 896).

Stan jakości **powietrza atmosferycznego** na terenie gminy determinuje sąsiedztwo aglomeracji krakowskiej, gdzie zlokalizowane są duże źródła emisji zorganizowanej – przemysłowej.

Gmina Zabierzów została zaliczona do tzw. stery małopolskiej, ze względu na ocenę jakości powietrza. Zgodnie z klasyfikacją zawartą w „Ocenie jakości powietrza w województwie małopolskim w 2011 roku”- opracowanie WIOŚ w Krakowie.

Ze względu na kryterium ochrony zdrowia strefa małopolska została zaliczona do klasy C – występowanie stężeń substancji powyżej poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji. Powodem tego są ponadnormatywne stężenia pyłu zawieszonego – PM₁₀ i PM_{2,5}, oraz benzopirenu zawartego w tym pyłe. Pozostałe badane substancje takie jak: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, ołów, benzen, tlenek węgla, ozon, arsen, kadm, nikiel, uzyskują poziomy stężeń zaliczanych do klasy A – nieprzekraczający poziomu dopuszczalnego.

Zasadniczy wpływ na jakość powietrza w Gminie Zabierzów mają emisje lokalne pochodzące z kotłowni i palenisk indywidualnych (niska emisja komunalna) oraz napływ zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych ościennych gmin, powiatów województwa małopolskiego (Miasto Kraków) oraz województwa śląskiego. W mniejszym stopniu (ze względu na wielkość emisji) na stan powietrza atmosferycznego oddziałują emisje z zakładów przemysłowych i usługowych zlokalizowanych na obszarze gminy. Na terenie gminy nie występują zakłady przemysłowe zaliczane do szczególnie uciążliwych, powodujące zagrożenie środowiska emisją do powietrza.

Znacznymi źródłami zanieczyszczeń komunikacyjnych, pochodzących z silników spalinowych poruszających się pojazdów samochodowych, są: droga krajowa nr 79 Kraków – Trzebinia oraz autostrada A4 Kraków – Katowice. Źródła te mają jednak charakter lokalny mogący powodować przekroczenia dopuszczalnych norm w pobliżu dróg o znacznym natężeniu ruchu pojazdów samochodowych.

Na terenie gminy Zabierzów występują praktycznie wszystkie rodzaje **hałas**; hałas przemysłowy i komunalny, hałas komunikacyjny (drogowy, kolejowy, lotniczy), hałas od linii elektroenergetycznych. Dyskomfort klimatu akustycznego na obszarze gminy powoduje przede wszystkim hałas komunikacyjny związany z poruszaniem się pojazdów samochodowych po drogach, charakteryzujący się znacznym natężeniem ruchu – autostrada A4, droga krajowa nr 79, oraz hałas lotniczy związany ze startami i lądowaniami statków powietrznych (samolotów) na terenie międzynarodowego lotniska Kraków-Balice zlokalizowanego na obszarze gminy, w jej południowej części.

Według opracowanej mapy akustycznej dla autostrady, obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska, natężenia ruchu na drodze nr 79 przebiegającej przez centrum Zabierzowa, terenami najbardziej narażonymi na uciążliwości związane z hałasem są m.in. miejscowości takie jak, Zabierzów, Aleksandrowice, Balice, Kochanów, Nielepice, Rudawa, Rzaska, Szczyglice.

Gleby na terenie gminy Zabierzów charakteryzują się stosunkowo dobrą jakością. Niemal 80 % gruntów ornych zaliczono do klas I – III. Obszar Gminy Zabierzów nie jest zaliczany do obszarów skażeń gleb metalami ciężkimi, jakkolwiek na prawie 19 % powierzchni gruntów rolnych zanotowano słabe zanieczyszczenie kadmem (II klasa zanieczyszczenia). Na terenie gminy aktualnie nie występują tereny skażone metalami ciężkimi w stopniu wymagającym rekultywacji. Zawartość siarki w glebach gminy wskazuje na to, że pod tym względem obszar gminy należy do słabo zagrożonych.

Większość terenu gminy znajduje się w obszarze Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych:

- Tenczyńskim Parku Krajobrazowym – 4383,2 ha (44,0 % pow. gminy),
- Parku Krajobrazowym Dolinki Krakowskie – 1867,5 ha (18,8 % pow. gminy).

*Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zabierzów
na lata 2012 z perspektywą do roku 2019*

Na obszarze gminy położone są cztery rezerwaty przyrody:

- Dolina Kluczwody, będąca jednocześnie obszarem Natura 2000: wchodzi w skład Obszaru Natura 2000 - PLH 120005 Dolinki Jurajskie.
- Wąwóz Bolechowicki, będący jednocześnie obszarem Natura 2000: wchodzi w skład Obszaru Natura 2000 - PLH 120005 Dolinki Jurajskie.
- Skała Kmity, rez. krajobrazowy,
- Dolina Raclawki, rez. Krajobrazowy.

Na terenie gminy ustanowiono również trzy użytki ekologiczne:

- Stanowisko lilii złotogłów, położone na terenie Zabierzowa,
- Uroczysko Podgółogórze, położone na terenie Rząski,
- Uroczysko w Rząsce.

Ponadto na terenie Gminy Zabierzów znajdują się dwa stanowiska dokumentacyjne w Dolinie Szklarki w Radwanowicach – żyła porfirowa oraz martwica wapienna.

Zgodnie z kartą opisu obszaru Natura 2000 za główne zagrożenia dla obszaru PLH 120005 uznano:

- osadnictwo i budownictwo (uszczuplenie powierzchni biologicznie czynnej siedlisk różnych gatunków flory i fauny),
- zanieczyszczenie wód ściekami i śmieciami powodujące degradację i niszczenie siedlisk wodnych i przywodnych oraz zanik flory i fauny wodnej),
- brak gospodarki rolnej (recesja tradycyjnych form gospodarki rolnej szczególnie pasterskiej i łąkowej prowadzi do wyginięcia szeregu cennych zbiorowisk półnaturalnych oraz związanymi z nimi rzadkimi gatunkami flory i fauny,
- ośrodki przemysłowe z rejonu Krakowa i Olkusza (zanieczyszczenia powietrza pyłami i gazami przemysłowymi),
- komunikacja (skażenie roślinności).

5. Problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji gminnego programu

Do najistotniejszych problemów ochrony środowiska odnoszących się do terenu Gminy Zabierzów należy zaliczyć:

- niska, a wręcz zła jakość wód powierzchniowych płynących,
- dyskomfort klimatu akustycznego na znacznym obszarze gminy, związany z hałasem komunikacyjnym – hałas drogowy i hałas lotniczy,
- problematyka gospodarki odpadami, w tym w szczególności obecność wyrobów azbestowych (eternitu) na jeszcze zbyt wielu poszyciach dachowych budynków na terenie gminy,
- obniżona jakość powietrza atmosferycznego, związana z emisjami lokalnymi (niska emisja z gospodarstw domowych) i napływem zanieczyszczeń z Krakowa,
- zagrożenie bioróżnorodności na terenach leśnych, rolniczych oraz na obszarach zabudowanych, wynikające z urbanizacji i rozwoju gospodarczego,
- silna presja na środowisko przyrodnicze, w tym obszary prawnie chronione, związana z rozwojem obszarów zabudowy mieszkaniowej, terenów komunikacyjnych i obiektów przemysłowych,
- zmiana charakteru terenów rolniczych, rozwój zabudowy o charakterze „podmiejskim”,
- możliwe konflikty wymogów ochrony obszarów Natura 2000 z turystycznym i rekreacyjnym użytkowaniem terenów w bezpośrednim sąsiedztwie Aglomeracji Krakowskiej,

Narastającym problemem charakterystycznym dla całego regionu jest postępująca fragmentacja środowiska przyrodniczego, związana z rozwojem osadnictwa i układu komunikacyjnego. Przy prognozowanym wzroście gęstości zaludnienia i rozrastania się Aglomeracji Krakowskiej, konieczne jest rozważne planowanie przestrzenne w skali regionalnej.

6. Cele ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym i regionalnym z punktu widzenia ocenianego dokumentu

Do podstawowych celów, których realizacja na szczeblu wspólnotowym i krajowym bezpośrednio określa zadania na szczeblu gminy można zaliczyć:

- gospodarkę odpadami komunalnymi
- ochronę bioróżnorodności,
- poprawę czystości wód, ochrona zasobów wód, poprawną gospodarkę w zlewniach,
- ograniczenie lokalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, ze szczególnym uwzględnieniem substancji niebezpiecznych oraz gazów cieplarnianych,
- rozwój odnawialnych źródeł energii zmierzających o ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego,
- ograniczenie energo- i materiałochłonności gospodarki (przemysł, komunikacja, usługi),
- edukację ekologiczną,

Ze względu na hierarchizację programów ochrony środowiska, cele określane na szczeblu wspólnotowym i krajowym, uwzględniane są w kolejnych dokumentach na poziomie wojewódzkim i powiatowym. Gminny program ochrony środowiska, przy wyborze celów i działań na poziomie lokalnym, uwzględnia zapisy powyższych dokumentów. Zadania programu uwzględniają włączanie się władz lokalnych w działania koordynowane regionalnie. Zapewnia to lepsze wykorzystanie środków finansowych (w tym zagranicznych) i maksymalizację efektu ekologicznego.

Ważnymi, z punktu widzenia hierarchii działań lokalnych, są przyjęte w dokumentach UE i polityce energetycznej kraju, docelowe wskaźniki udziału energii odnawialnej w ogólnym bilansie energetycznym kraju oraz standardy w zakresie oszczędzania energii i surowców. Działania w tym zakresie bilansowane są na szczeblu krajowym, jednak istotną rolę odgrywa optymalne wykorzystanie lokalnych możliwości w tym zakresie. W programie

uwzględniono zarówno aspekty rozwoju odnawialnych źródeł energii (kolektory słoneczne i propagowanie stosowania odnawialnych źródeł energii).

7. Zmiana stanu środowiska w przypadku braku realizacji programu oraz przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko wynikające z jego realizacji

Cele i zadania uwzględnione w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Zabierzów na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019 mają na celu optymalne wykorzystanie środków dostępnych na szczeblu gminnym, dla osiągnięcia jak najwyższej jakości środowiska. Wybór priorytetów i harmonogram realizacyjny określają politykę ekologiczną gminy.

Do najważniejszych znaczących skutków zaniechania realizacji Programu... można zaliczyć:

- obniżenie standardu życia mieszkańców poprzez niekontrolowany wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego oraz wzrost hałasu emitowanego do środowiska,
- postępujące obniżenie jakości powietrza na terenach zabudowanych, wynikające z zaniechania wykorzystania odnawialnych źródeł energii i możliwości oszczędzania energii, przy rozwoju zabudowy mieszkaniowej i wzroście gęstości zaludnienia,
- degradacja wód powierzchniowych i gruntowych, na skutek niekontrolowanego odprowadzania ścieków z gospodarstw niepodłączonych do kanalizacji,
- degradacja obszarów o wysokiej bioróżnorodności w wyniku zaniechania lub niewłaściwej ochrony na etapie planowania przestrzennego i realizacji poszczególnych inwestycji,
- braku wzrostu poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców i rozwoju negatywnych wzorców konsumpcji,
- zagrożenie celów ochrony obszarów Natura 2000 związane z nieuwzględnieniem wymagań ochronnych w planach zagospodarowania przestrzennego i strategii rozwoju gminy,

- ograniczenie inicjatyw obywatelskich w zakresie ochrony środowiska i promocji rozwoju zrównoważonego, obniżenie poczucia odpowiedzialności za stan środowiska mieszkańców i wrażliwości na działania zagrażające jego jakości.

Zmiana stanu środowiska w przypadku braku realizacji Programu... będzie wiązała się głównie z nieosiągnięciem pozytywnych efektów ekologicznych, pogorszenia jego stanu poprzez niedotrzymywanie dopuszczalnych standardów, co w konsekwencji prowadzi będzie do pogorszenia się komfortu bytowania mieszkańców gminy.

8. Rozwiązania alternatywne

Program ochrony środowiska jest deklaracją polityki ekologicznej gminy oraz zawiera harmonogram realizacji prowadzonych na jej terenie działań w zakresie ochrony i kształtowania środowiska. Na zakres i charakter dokumentu wpływają zarówno wymagania polityki ekologicznej państwa, uwarunkowania lokalne, możliwości organizacyjne i finansowe gminy, jak i sprecyzowane w Programie... preferencje władz lokalnych i społeczeństwa.

Ze względu na teoretycznie niemal nieograniczoną liczbę wariantów sporządzanego dokumentu, występuje zasadnicza trudność zarówno w określeniu „optymalności” proponowanych rozwiązań jak i wskazaniu głównych rozwiązań alternatywnych. Każdy opracowywany program ochrony środowiska, na każdym szczeblu, jest „kompromisem” pomiędzy potrzebami, a możliwościami ograniczonymi przez kompetencje poszczególnych organów samorządowych oraz możliwościami finansowymi, w tym przypadku gminy.

Realizacja części zadań wpływających na poprawę stanu środowiska opiera się w znacznej mierze na przesłankach społecznych i gospodarczych w oparciu o przyjętą wcześniej wizję rozwoju. Dbalność o środowisko jest obowiązkiem gminy, jednak nie jest jej podstawowym zadaniem, a następuje w trakcie realizacji celów społecznych i gospodarczych.

Praktycznie dla wszystkich zadań pozainwestycyjnych zawartych w obecnym harmonogramie ważniejsze od wskazania w trakcie sporządzania Programu... (co cztery lata) rozwiązań alternatywnych jest elastyczność w dostosowaniu sposobu realizacji programu do zmieniających się warunków gospodarczych i technologicznych oraz pojawiających się inicjatyw lokalnych. W osiągnięciu poprawy stanu środowiska ważne jest aktywne

wykorzystanie pojawiających się możliwości włączenia w działania współpraca i koordynowane na poziomie powiatowym i wojewódzkim.

9. Metody wykorzystane przy sporządzaniu prognozy i programu

Dla zapewnienia odpowiedniej roli ochrony środowiska w procesie planowania i zarządzania UE przyjęła *Dyrektywę w sprawie Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko* (2001/42/WE). Głównym celem określonym w artykule 1 Dyrektywy jest:

„...zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i przyczynienie się do włączenia aspektów środowiskowych w proces przygotowania oraz formalnej akceptacji planów i programów w celu wspierania zrównoważonego rozwoju poprzez zapewnienie, że zgodnie z niniejszą Dyrektywą dokonywana jest ocena oddziaływania na środowisko niektórych planów i programów, które potencjalnie mogą w sposób znaczący oddziaływać na środowisko.”

Prognoza oddziaływania na środowisko dla dokumentu strategicznego ma na celu ocenę skutków środowiskowych podejmowanych działań na jak najwcześniejszym etapie procesu decyzyjnego. Zakres i metodyka prognozy dostosowywane są do charakteru ocenianego dokumentu i etapu planowania, którego dotyczy.

W niniejszej Prognozie określono aktualny stan środowiska obszaru objętego „Programem...” oraz wskazano główne problemy związane z gospodarowaniem środowiskiem. W ocenie potencjalnego wpływu zapisów programu na środowisko zastosowano między innymi jedną z metod opisowych OOS – macierz oddziaływań. Ze względu na stwierdzony na wstępnym etapie prognozy brak istotnych, negatywnych oddziaływań na środowisko zapisów „Programu...” nie stosowano metod ilościowych i modelowania potencjalnych skutków.

Zapisy Programu... z założenia stanowią ramy dla przyszłych inwestycji mogących znacząco wpłynąć na środowisko głównie poprzez wskazanie ograniczeń działalności gospodarczej, ze względu na potrzeby ochrony środowiska.

Proces tworzenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zabierzów oparty jest na szeregu elementach, wśród których najważniejszymi są:

1. Dopasowanie struktury Programu... do dokumentu pn. *Polityka ekologiczna państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016*,

2. Analiza Programu Ochrony Środowiska Województwa Małopolskiego na lata 2007 – 2014 – uchwalony w 2007 roku przez Sejmik Województwa Małopolskiego,
3. Analiza Programu Ochrony Środowiska Powiatu Krakowskiego – uchwała Rady Powiatu Nr XIV/104/04 z dnia 28 stycznia 2004 r.
4. Analiza "Strategii rozwoju Gminy Zabierzów na lata 2007-2013", w aspekcie konsekwencji dla środowiska,
5. Analiza „Wieloletniej Pomocy Finansowej Gminy Zabierzów na lata 2012-2021” – uchwała Nr XV/121/11 Rady Gminy Zabierzów z dnia 21 grudnia 2011 r.
6. Przegląd i ocena aktualnych danych o stanie środowiska powiatu krakowskiego, ze szczególnym uwzględnieniem Gminy Zabierzów,
7. Analiza raportu z wykonania Programu ochrony środowiska Gminy Zabierzów za lata 2010-2011,
5. Sprecyzowanie potrzeb gminy w oparciu o analizę stanu środowiska, zadań wchodzących w zakres działalności gminy, raportu z wykonania Programu oraz zapisów programów wyższego rzędu,
6. Sformułowanie celów średniookresowych do 2019 roku wraz z kierunkami działań oraz celów krótkoterminowych do 2015 roku (weryfikacja celów ujętych w poprzednim "Programie ..") i listy konkretnych przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w latach 2012 - 2015, wraz z instytucjami odpowiedzialnymi za ich realizację, kosztami i źródłami finansowania,
7. Sformułowanie wskaźników monitorowania Programu (weryfikacja poprzednich),
8. Określenie terminów przygotowania raportów z wykonania Programu...,
9. Zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem jest niniejszy Program ...
10. Uzyskanie opinii Zarządu Powiatu Krakowskiego dla niniejszego Programu ...
11. Przyjęcie "Programu ..." uchwałą Rady Gminy Zabierzów.

Niniejszy Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zabierzów, a w szczególności cele krótkookresowe i harmonogram działań koncentrują się na zadaniach wchodzących w zakres działalności gminy lub wynikających z wymagań programu powiatowego. W chwili opracowywania Programu... nie został zatwierdzony i upubliczniony nowy Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Krakowskiego. W związku z powyższym zadania (w szczególności zadania ciągłe) dla gminy odniesiono do zapisów poprzedniego dokumentu

na poziomie powiatowym, zakładając ciągłość polityki ekologicznej w zakresie podstawowych celów i zadań.

10. Przewidywane oddziaływanie na środowisko wynikające z realizacji programu

Celem głównym programów ochrony środowiska, opracowywanym cyklicznie na różnych szczeblach, jest poprawa stanu środowiska. Z realizacją przedmiotowego Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zabierzów nie wiążą się znaczące, negatywne oddziaływania na środowisko. Planowane działania inwestycyjne i nieinwestycyjne zmierzające do ograniczenia uciążliwości dla środowiska, nie powodują znaczących skutków ubocznych wpływających negatywnie na komponenty środowiska.

Do znaczących oddziaływań pozytywnych realizacji zapisów Programu... można zaliczyć:

- zachowanie i poprawę bioróżnorodności gminy, poprzez objęcie ochroną nowych terenów przyrodniczo cennych, oraz ustanowienie na pozostałych obszarach zasad korzystania ze środowiska zapewniających stabilność ekosystemów,
- ograniczenie emisji przemysłowych i komunalnych w zakresie hałasu, zanieczyszczeń powietrza, wód i gleb,
- ukierunkowanie stylu życia mieszkańców w kierunku optymalizacji użytkowania zasobów środowiska, rozwoju społecznych inicjatyw ochrony przyrody i poprawnego kształtowania siedlisk przyrodniczych na terenach prywatnych.

Są to cele ogólne, otwarte, wyznaczające priorytety rozwoju i działań w zakresie ochrony i kształtowania środowiska na najbliższe osiem lat. Przy ich realizacji możliwe i konieczne jest przyjęcie zasady ciągłego doskonalenia, przyjmowanej jako podstawę zarządzania jakością i zarządzania środowiskowego. Powyższy charakter polityki ekologicznej został podkreślony przez zdefiniowanie celów operacyjnych, umożliwiających elastyczny dobór działań, w zależności od możliwości technicznych i finansowych oraz zmian w gospodarce krajowej i międzynarodowej. Średniookresowe cele operacyjne oraz kierunki działań krótkookresowych (najbliższe 4 lata) zostały sprecyzowane i przedstawione w harmonogramie działań na lata 2012-2015 – rozdz. 6. Programu...

*Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zabierzów
na lata 2012 z perspektywą do roku 2019*

Działania te zostały podane analizie oddziaływania na środowisko z punktu widzenia realizacji Programu... mając przede wszystkim na względzie działania krótkoterminowe.

Wyniki tej analizy progностycznej poniżej w tabeli.

Tabela 10.1. Prognozowane oddziaływanie na środowisko realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zabierzów na lata 2012, z perspektywą do roku 2019.

Element środowiska	Faza realizacji								
	B	P	W	Sk	K	Ś	D	St	Ch
różnorodność biologiczna		+		+			+	+	
ludzie	+			+			+	+	
zwierzęta	+		+	+			+	+	
rośliny		+	+	+			+	+	
woda	+			+			+	+	
powietrze	+			+			+	+	
powierzchnia ziemi		+		+			+	+	
krajobraz			+				+	+	
klimat		+	+				+	+	
zasoby naturalne			+				+	+	
zabytki	+			+			+	+	
dobra materialne		+	+				+	+	
oddziaływanie synergiczne		+		+			+	+	

Legenda:

- Czas trwania oddziaływania

K krótkoterminowe

Ś średnioterminowe

D długoterminowe

(+) oddziaływanie dodatnie (korzystne),

(-) oddziaływanie ujemne (niekorzystne),

brak oznaczenia - brak istotnego oddziaływania

- Częstotliwość oddziaływania

St stałe

Ch chwilowe

- Charakter oddziaływania

B bezpośrednie

P pośrednie

W wtórne

Sk skumulowane

Wykonana analiza prognostyczna realizacji programu nie przewiduje żadnych oddziaływań negatywnych dla wszystkich rozpatrywanych elementów środowiska.

Poprawa stanu środowiska, jaka jest przewidywana po realizacji Programu... jest dla wszystkich elementów o charakterze długotrwałym i stałym. Oraz skumulowanym (oprócz krajobrazu, klimatu, zasobów naturalnych i dóbr materialnych). Na ludzi, zwierzęta, wodę i powietrze realizacja Programu.. będzie oddziaływać bezpośrednio. Pośrednio na różnorodność biologiczną, rośliny, powierzchnię ziemi, klimat, dobra materialne i oddziaływanie synergiczne. Natomiast równoległe oddziaływanie wtórne będzie miało miejsce w przypadku zwierząt, roślin, krajobrazu, klimatu, zasobów naturalnych i dóbr materialnych. Natomiast pozostałe przypadki wymienione w tabeli należy zakwalifikować jako – brak istotnego oddziaływania.

Zatem proponowane działania w ramach Programu... w sposób korzystny powinny przyczynić się do poprawy stanu środowiska na terenie Gminy Zabierzów.

11. Przewidywana analiza skutków realizacji postanowień programu oraz częstotliwość jej przeprowadzania

W omawianym Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Zabierzów na lata 2012-2015, z perspektywą do roku 2019, zamieszczone zostały propozycje wskaźników realizacji poszczególnych krótkookresowych działań przewidzianych na lata 2012-2015. Wskaźniki te zostały przedstawione zarówno dla sprecyzowanych priorytetów polityki ekologicznej gminy, jak i pozostałych kierunków działań.

Na ich podstawie będzie można ocenić skutki realizacji Programu... dla środowiska, dla poszczególnych zadań (działań), jak i ogólnych trendów w zakresie jakości środowiska.

Z jednej strony część zaproponowanych wskaźników bezpośrednio dokumentuje aktualny stan środowiska, i może być wykorzystana do analiz porealizacyjnych, z drugiej konieczne jest całościowa ocena przekształceń środowiska, uwzględniająca między innymi trendy regionalne. Opracowanie takie może być sporządzane w postaci analizy opartej o okresowe inwentaryzacje przyrodnicze gminy i dokumentacje sporządzane w trakcie opracowywania nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Skutki dla środowiska wynikające z realizacji Programu... należy oszacować w oparciu o poniższą listę wskaźników.

❖ Wskaźniki jakości środowiska:

- jakość wód rzeki Rudawy,
- jakość powietrza atmosferycznego w strefie oceny jakości powietrza – Strefa Małopolska,
- jakość wód podziemnych,
- powierzchnia terenów chronionych,

❖ Wskaźniki presji na środowisko:

- stopień skanalizowania gminy,
- stopień zwodociągowania gminy,
- stosunek długości sieci kanalizacyjnej do wodociągowej,
- ilość surowców wtórnych z zebranych odpadów komunalnych,
- ilość usuniętego eternitu,
- liczba instalacji energetycznego wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- długość zmodernizowanych dróg gminnych,
- ilość zlikwidowanych dzikich wysypisk,
- ilość miejsc, gdzie przekroczony jest dopuszczalny poziom promieniowania niejonizującego,
- ilość i obszar zabezpieczonych terenów osuwiskowych,
- liczba wystąpienia poważnych awarii przemysłowych, w tym związanych z transportem drogowym.

❖ Wskaźniki trendów zmian:

- ilość zbieranych odpadów komunalnych w ciągu roku,
- liczba nasadzeń drzew i krzewów na terenie gminy,
- liczba dzieci/młodzieży biorąca udział w cyklicznych akcjach edukacyjnych, ilość przeprowadzonych akcji, konkursów itp. przy współpracy z organami gminy,
- średniodobowe natężenie ruchu samochodowego na drodze nr 79,
- udział terenów objętych ochroną prawną w stosunku do całkowitej powierzchni gminy.

*Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zabierzów
na lata 2012 z perspektywą do roku 2019*

Częstotliwość przeprowadzania takiej oceny zawarta jest w ustawie prawo ochrony środowiska, gdzie w art. 18 określono, że co dwa lata organ wykonawczy gminy zobowiązany jest do sporządzania raportu z realizacji programu ochrony środowiska uchwalonego przez radę danej gminy. Zatem raport ten, w konkretnym przypadku przedkładany będzie Radzie Gminy Zabierzów, która w ten sposób czuwać będzie nad realizacją przez organ wykonawczy gminy (Wójt Gminy Zabierzów), uchwalonego przez siebie Programu Ochrony Środowiska.

W maju 2012 roku został opracowany raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska Gminy Zabierzów na lata 2008-2011 za lata 2010 i 2011, który został przedstawiony Radzie Gminy Zabierzów.

W tych latach zostały osiągnięte następujące wartości wskaźników realizacji poprzedniego Programu, oceniające jego realizację:

Wskaźnik	Jednostka	Osiągnięta wartość wskaźnika dla roku bazowego - 2006 r.	Osiągnięta wartość wskaźnika dla roku bazowego - 2011 r.
Jakość wód, gospodarka wodno ściekowa			
wskaźnik zwodociągowania gminy	%	96,3	98
długość sieci wodociągowej	km	215,5	217,5
jednostkowe zużycie wody na mieszkańca	m ³ /m/rok	36,6	34,9
zużycie wody ogółem	m ³ /rok	870 004	829 400
stopień skanalizowania gminy	%	50,9	76,3
długość sieci kanalizacyjnej	km	235,0	330,2
jednostkowa produkcja ścieków na mieszkańca	m ³ /m/rok	20,1	48,5
ilość ścieków odprowadzanych kanalizacją sanitarną ogółem	m ³ /rok	463 660	1 115 200
klasa czystości wód Rudawy w pkt. pomiarowym Podkamycze	klasa	III	III
ilość ścieków odprowadzanych z terenu gminy w tym systemem zbiorczej kanalizacji sanitarnej	tys. m ³ /rok	385	460
Jakość powietrza, odnawialne źródła energii			
liczba instalacji ogrzewania i podgrzewania wody gospodarczej wykorzystujących odnawialne źródła energii	szt.	bd	75
Gospodarka odpadami (wg. GPGO : dane za 2007)			
ilość zbieranych odpadów komunalnych	Mg	6003	5500,65
odsetek surowców wtórnych wysegregowanych z odpadów komunalnych	%	1,94	9

*Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zabierzów
na lata 2012 z perspektywą do roku 2019*

Wskaźnik	Jednostka	Osiągnięta wartość wskaźnika dla roku bazowego - 2006 r.	Osiągnięta wartość wskaźnika dla roku bazowego - 2011 r.
Klimat akustyczny			
średniodobowe natężenie ruchu samochodowego na drodze nr 79	poj./dobę	6600	15 000
Ochrona przyrody, bioróżnorodności i krajobrazu			
obszar gminy objęty ochroną przyrody lub krajobrazu	%	62,8	62,8
lesistość gminy	%	15,6	15,6
liczba nasadzeń drzew na terenach gminnych	szt.	bd	590
liczba pomników przyrody w gminie	szt.	47	47
Edukacja ekologiczna			
liczba osób biorących udział w akcjach ekologicznych na terenie gminy	os.	bd	500
Gospodarka i infrastruktura			
liczba miejsc noclegowych (dane GUS)	szt.	45	70
liczba gospodarstw agroturystycznych	szt.	7	15

W tym podsumowaniu tego dokumentu zapisano:

... „Do głównych zadań objętych działaniami Gminy Zabierzów w latach 2010 – 2011 r., na które przeznaczano znaczne środki finansowe, była realizacja sieci kanalizacji sanitarnej. W latach 2010 i 2011 r. Gmina poczyniła ogromny postęp w zakresie skanalizowania gminy. Pozwoliło to na zwiększenie stopnia skanalizowania, które wzrosło do poziomu 76,3 % dla roku 2011, w stosunku do roku bazowego 2006 – 50,9%.

Obecnie na koniec 2012 roku wskaźnik ten wzrósł do poziomu 90,81%. Jest to w skali kraju bardzo wysoki poziom osiągnięty na obszarze gminy o charakterze miejsko-wiejskim. Jest to wielkie osiągnięcie Gminy Zabierzów na przestrzeni ostatnich lat w zakresie gospodarki ściekami komunalnymi.

Na uwagę zasługują również działania w zakresie ochrony powietrza. Gmina podejmuje skuteczne działania w celu ograniczenia niskiej emisji wynikających z spalania paliw kopalnianych oraz odpadów w celu ogrzania domów.

Gmina Zabierzów propagowała instalacje, które pozwolą na wykorzystanie energii odnawialnej.

*Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zabierzów
na lata 2012 z perspektywą do roku 2019*

Należy zaznaczyć również wzrost wskaźnika - odsetek surowców wtórnych wysegregowanych z odpadów komunalnych, do 9 % w 2011 r. z około 2 % w roku bazowym 2006. Jednak ten wzrost, należy uznać jeszcze za zbyt niski w stosunku do wymaganych wskaźników wynikających z Krajowego Planu Gospodarki Odpadami.

W wyniku przeprowadzonej analizy na temat wskaźnika segregacji surowców wtórnych stwierdzić można, że w czasie dalszej realizacji programu Gmina powinna szczególną uwagę skupić na:

- dalszemu rozliczaniu mieszkańców z podpisywania umów na odbiór odpadów oraz kontroli sposobu pozbywania się tych odpadów,
- dalszym rozwojem systemu selektywnej zbiórki odpadów,
- edukacji ekologicznej mieszkańców z zakresu segregacji surowców wtórnych wydzielanych ze strumienia odpadów komunalnych.

W zakresie współpracy gminy z innymi podmiotami w zakresie ochrony środowiska głównymi osiągnięciami było:

- ochrona bioróżnorodności na obszarze zlewni Rudawy,
- rozwój turystyki i rekreacji minimalizujący ich negatywne oddziaływanie na środowisko,
- promocji energetyki odnawialnej i technologii ograniczających oddziaływanie na środowisko (w tym kreowanie optymalnego modelu konsumpcji społeczeństwa).

Oceniając wykonane działania w zakresie realizacji zapisów Programu Ochrony Środowiska, należy zaznaczyć, że Gmina Zabierzów w sposób prawidłowy wykonuje zadania określone w Programie.

Na terenie Gminy Zabierzów ekologiczne działania i przedsięwzięcia w zakresie ochrony środowiska stale zmierzają w kierunku poprawy stanu środowiska, racjonalnego gospodarowania zasobami, w tym ograniczenia materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności i emisji zanieczyszczeń. Szczególnym celem polityki ekologicznej Gminy jest ograniczanie szkodliwych czynników wpływających na zdrowie i zapobieganie zagrożeniom zdrowia poprzez poprawę stanu powietrza atmosferycznego, ochronę przed biologiczno - chemicznym zanieczyszczeniem gleb i wód, właściwą gospodarkę odpadami, ochronę przed hałasem oraz zapobieganie nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska.”...

Zapisy i wnioski zawarte w tym raporcie zostały wykorzystane przy opracowaniu dokumentu jakim jest Program Ochrony Środowiska dla Gminy Zabierzów na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019 będącego przedmiotem oceny w niniejszej prognozie oddziaływania na środowisko tego Programu.

12. Podsumowanie

Prognoza oddziaływania na środowisko „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zabierzów na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019”, wykazała brak istotnych, negatywnych skutków dla środowiska wynikających z jego realizacji. Brak realizacji tego Programu... może przyczynić się do pogorszenia stanu środowiska na terenie gminy.

Przewidywane pozytywne zmiany w środowisku osiągnięte poprzez wykonanie przedmiotowego Programu... dotyczą:

- zachowania bioróżnorodności środowiska, zarówno na obszarach poddanych ochronie prawnej (rezerwaty, obszary sieci Natura 2000), jak i na terenach pozostałych (obszary produkcji rolniczej, tereny zabudowane),
- poprawy jakości wód powierzchniowych, powietrza atmosferycznego i klimatu akustycznego,
- ograniczenia presji na środowisko w wyniku wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców i rozwoju modelu zrównoważonego rozwoju na szczeblu lokalnym.

Skutki realizacji Programu... mogą być monitorowane z wykorzystaniem zaproponowanych wskaźników jakości środowiska, wskaźników presji na środowisko i wskaźników dotyczących trendów zmian w środowisku. Ze względu na komplementarny charakter zapisów Programu..., względem innych dokumentów strategicznych uchwalonych na szczeblu powiatowym, wojewódzkim i krajowym, analiza porealizacyjna skutków środowiskowych powinna opierać się nie tylko na zaproponowanych wskaźnikach, lecz również na specjalistycznych dokumentach i opracowaniach opracowań określających regionalne trendy zmian środowiskowych.

Realizacja zapisów Przedmiotowego Programu... nie powoduje wystąpienia transgranicznych oddziaływań na środowisko.

13. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Niniejsza prognoza dotyczy zapisów „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zabierzów na lata 2012-2015, z perspektywą do roku 2019” (Program...). Jest to program opracowywany na szczeblu gminnym, a więc jest dokumentem, który z założenia ma za zadanie określić zadania ograniczające negatywne skutki rozwoju i wspierające ochronę przyrody na jej terenie.

Ze względu na specyfikę dokumentu objętego prognozą, skoncentrowano się w niej, zgodnie z wymaganiami art. 51. ustawy, na oczekiwanych efektach ekologicznych realizacji programu oraz przekształceniach środowiska w przypadku jego zaniechania.

Zakres gminnego programu ochrony środowiska ma odpowiadać zagadnieniom ujętym w Polityce Ekologicznej Państwa, z uwzględnieniem charakteru gminy, potrzeb i preferencji społeczności lokalnej, celów zawartych w programach regionalnych oraz możliwości finansowych gminy. Szczególną uwagę Program... poświęca zagadnieniom należącym do zadań własnych gminy z zakresu ochrony środowiska.

Opracowując Program... uwzględniono programy wyższego rzędu dotyczące również polityki ekologicznej prowadzonej na szczeblu województwa małopolskiego i powiatu krakowskiego.

Uwzględniono też zapisy strategii rozwoju Gminy Zabierzów oraz wieloletniej prognozy finansowej gminy.

Program... zawiera priorytety polityki ekologicznej gminy, które uwzględniają przede wszystkim zadania własne gminy z zakresu ochrony środowiska, oraz pozostałe kierunki działań, których realizację gmina prowadzić będzie na zasadzie ich inicjowania i współpracy z innymi organami administracji rządowej i samorządowej oraz podmiotami gospodarczymi.

Przedmiotowy Program... uwzględnia zapisy programów wyższego szczebla tzn. powiatowego i wojewódzkich oraz ogólne wskazówki wynikające z polityki ekologicznej państwa.

Stan środowiska na obszarze gminy Zabierzów jest zróżnicowany. Niekorzystna jest nadal jakość wód powierzchniowych płynących, a w szczególności głównej rzeki gminy, rzeki Rudawy. Źle jest też oceniany stan powietrza atmosferycznego na terenie gminy wynikający z przynależności obszaru Gminy Zabierzów do tzw. strefy małopolskiej. Klimat akustyczny jest miejscami bardzo niekorzystny, szczególnie na terenach przyległych do ruchliwych dróg (autostrada A4, droga krajowa nr 79 Kraków-Katowice).

Korzystnie przedstawia się jakość wód podziemnych i stan gleb.

Gmina Zabierzów charakteryzuje się dużą bioróżnorodnością, powodowana obecnością różnych form występowania gatunków flory i fauny. Większość obszaru gminy położona jest w obrębie Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego - Tenczyński Park Krajobrazowy, Park Krajobrazowy Dolinki Krakowskie. Na obszarze gminy położone są cztery rezerваты przyrody; Dolina Kluczwoły, będąca jednocześnie obszarem Natura 2000, Wąwóz Bolechowicki, będący również obszarem Natura 2000, Dolina Raclawki będąca również obszarem Natura 2000, Skała Kmity. Na terenie gminy ustanowiono trzy użytki ekologiczne; stanowisko lilii złotogłów, położone na terenie Zabierzowa, Uroczysko Podgólogórze, położone na terenie Rząski, Uroczysko w Rząsce. Ponadto na terenie gminy zlokalizowane są dwa stanowiska dokumentacyjne w Radwanowicach – Dolina szklarki – zyla porfirowa i martwica wapienna.

Do najistotniejszych problemów ochrony środowiska odnoszących się do terenu Gminy Zabierzów należy zaliczyć:

- niska, a wręcz zła jakość wód powierzchniowych płynących,
- dyskomfort klimatu akustycznego na znacznym obszarze gminy, związana z hałasem komunikacyjnym – hałas drogowy i hałas lotniczy,
- problematyka gospodarki odpadami, w tym w szczególności obecność wyrobów azbestowych (eternitu) na jeszcze zbyt wielu poszyciach budynków na terenie gminy,
- obniżona jakość powietrza atmosferycznego, związana z emisjami lokalnymi (niska emisja z gospodarstw domowych) i napływem zanieczyszczeń z Krakowa,
- zagrożenie bioróżnorodności na terenach leśnych, rolniczych oraz na obszarach zabudowanych, wynikające z urbanizacji i rozwoju gospodarczego,
- silna presja na środowisko przyrodnicze, w tym obszary prawnie chronione, związana z rozwojem obszarów zabudowy mieszkaniowej, terenów komunikacyjnych i obiektów przemysłowych,
- zmiana charakteru terenów rolniczych, rozwój zabudowy o charakterze „podmiejskim”,
- możliwe konflikty wymogów ochrony obszarów Natura 2000 z turystycznym i rekreacyjnym użytkowaniem terenów w bezpośrednim sąsiedztwie Aglomeracji Krakowskiej,

- wymagania dotyczące zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym kraju, wdrażanie odpowiednich rozwiązań na szczeblu lokalnym.

Cele i zadania uwzględnione w Programie... mają na celu optymalne wykorzystanie środków dostępnych na szczeblu gminnym, dla osiągnięcia jak najwyższej jakości środowiska.

Zapisy Programu... stanowią ramy dla przyszłych inwestycji mogących znacząco wpłynąć na środowisko głównie poprzez wskazanie ograniczeń działalności gospodarczej, ze względu na potrzeby ochrony środowiska.

Proces tworzenia niniejszego "Programu ..." oparty był na szeregu elementach, wśród których najważniejszymi są programy ochrony środowiska dla kraju, województwa małopolskiego i powiatu krakowskiego. Analizowane były również dokumenty strategiczne gminy. Korzystano z raportów o stanie środowiska w województwie małopolskim.

Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zabierzów, a w szczególności cele krótkookresowe i harmonogram działań koncentrują się na zadaniach wchodzących w zakres działalności gminy lub wynikających z wymagań programu powiatowego.

Z realizacją przedmiotowego Programu... nie wiążą się znaczące, negatywne oddziaływania na środowisko. Planowane działania inwestycyjne i nieinwestycyjne zmierzające do ograniczenia uciążliwości dla środowiska, nie powodują znaczących skutków ubocznych wpływających negatywnie na komponenty środowiska.

Do znaczących oddziaływań pozytywnych realizacji zapisów Programu... można zaliczyć:

- zachowanie i poprawę bioróżnorodności gminy, poprzez objęcie ochroną nowych terenów przyrodniczo cennych, oraz ustanowienie na pozostałych obszarach zasad korzystania ze środowiska zapewniających stabilność ekosystemów,
- ograniczenie emisji przemysłowych i komunalnych w zakresie hałasu, zanieczyszczeń powietrza, wód i gleb,
- ukierunkowanie stylu życia mieszkańców w kierunku optymalizacji użytkowania zasobów środowiska, rozwoju społecznych inicjatyw ochrony przyrody i poprawnego kształtowania siedlisk przyrodniczych na terenach prywatnych.

Są to cele ogólne, otwarte, wyznaczające priorytety rozwoju i działań w zakresie ochrony i kształtowania środowiska na najbliższe osiem lat. Przy ich realizacji możliwe

*Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zabierzów
na lata 2012 z perspektywą do roku 2019*

i konieczne jest przyjęcie zasady ciągłego doskonalenia, przyjmowanej jako podstawę zarządzania jakością i zarządzania środowiskowego. Przedstawiony w Programie... charakter polityki ekologicznej Gminy Zabierzów został określony przez zdefiniowanie celów operacyjnych, umożliwiających elastyczny dobór działań, w zależności od możliwości technicznych i finansowych gminy.

Realizacja zapisów omawianego Programu... powinna spowodować poprawę stanu środowiska na obszarze Gminy Zabierzów, przyczyniając się do podniesienia komfortu życia jej mieszkańców na terenie gminy, zgodnie z zasadą ekorozwoju.